Parallelsessie Beraad & Advies 11 september 2025
Gorcumpas
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer N. van Santen
Griffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Notulist:	mevrouw J.M. Kiep-de Jongh
Raadsleden/ fractieassistenten:	
Stadsbelang:	de heer J. Klein
Democraten Gorinchem:	mevrouw L. Pellikaan
PvdA:	de heer A. Koçak
VVD:	de heer N. Andressen
ChristenUnie/SGP:	de heer M. de Pagter
Gorcum Actief:	mevrouw E. Hamann
	de heer D. Lokerse
D66:	de heer I. Tekir
CDA:	de heer J. van der Geest
SP:	de heer P. van Andel
Portefeuillehouder:	mevrouw M. Molengraaf
Ambtelijke ondersteuning:	mevrouw N. Haak
Gasten:	mevrouw L. Kleingeld (Avres)

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Gorcumpas

Op basis van het verkenningsonderzoek naar een mogelijke Gorcumpas wordt de raad gevraagd om richting te geven aan één van de mogelijkheden. De keuze zal nader uitgewerkt worden in een haalbaarheidsonderzoek en raadsvoorstel.

Mevrouw Hamann geeft aan dat in 2023 een OZB verhoging van meer dan 10% werd doorgevoerd vanwege ambities en investeringen zoals het nieuwe zwembad, het cultuurhuis en nog wat zaken. De entreeprijzen van het huidige zwembad bleken voordeliger te zijn in vergelijking met andere zwembaden. Bij de algemene beschouwingen werd voorgesteld om lagere tarieven voor Gorcummers te hanteren. Zij heeft dit destijds als volgt toegelicht: "Het betreft een Gorcumpas voor alle inwoners van Gorinchem los van het minimabeleid. De gemeente Gorinchem staat aan de vooravond van grote investeringen voor sport en cultuur. Gorinchem heeft een centrumfunctie. Vanuit de hele Regio wordt gebruik gemaakt van deze voorzieningen. De tarieven zijn altijd laag gehouden, maar kunnen straks redelijkerwijs worden verhoogd als de betaalbaarheid voor de Gorcummers is gegarandeerd. Voor inwoners met een Gorcumpas geldt dan een lager tarief". Door inflatie en rentestijging is voor iedereen het leven duurder geworden. Er is zelfs sprake van een nieuw groep armen (the working poor). Ook voor gewone gezinnen met werkende ouders is het vaak moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen, maar zij dragen wel allemaal bij aan deze voorzieningen. Zij wijst op de bijgevoegde documenten met van alles op het gebied van minimabeleid, maar dat was nadrukkelijk niet de bedoeling. Geconcludeerd wordt dat een pas niet zo handig is voor Gorinchem waardoor het beter wordt geacht om dit niet te doen. Dit houdt in dat er wellicht geen andere tarieven voor het zwembad en culturele voorzieningen in rekening kunnen worden gebracht. Zij vraagt zich af waarom dit in andere

steden wel kan omdat zij niets voelt voor een stigmatiserende minimapas. De Gorcumpas moet iets zijn om trots op te zijn.

De heer Van der Geest verbaast zich over deze verhandeling aangezien in het coalitieakkoord is opgenomen dat de Gorcumpas onderzocht zou worden voor mensen met een laag inkomen.

Mevrouw Hamann reageert dat in 2023 uitgebreid is gesproken over een meer algemene Gorcumpas voor iedereen die in Gorinchem woont in verband met tariefstijgingen. Vanuit de nu aangeleverde documenten en bijlagen volgt geen duidelijke conclusie. Haar fractie is van mening dat wat nu wordt voorgelegd niet overeenkomt met het idee achter de pas en daarom opteert zij voor een kortingpas voor alle inwoners (optie A).

De heer Van Andel citeert uit het coalitieakkoord: "Wij onderzoeken de mogelijkheden van een minimapas. Wij zetten hierbij in op een pas die breder te gebruiken is. Daarbij onderzoeken wij expliciet mogelijkheden voor samenwerking met culturele activiteiten". Er staat niet alleen maar voor de minima.

Mevrouw Hamann herhaalt dat de Gorcumpas in 2023 uitgebreid door de raad is besproken met moties om dit breder te maken. Het wordt nu anders voorgesteld en daar maakt haar fractie bezwaar tegen.

Mevrouw Pellikaan vindt het fijn dat het college de risico's en voordelen heeft geschetst. Haar fractie niet overtuigd van de noodzaak voor een pas. Stichting Leergeld kan wat haar fractie betreft behouden worden. Keuzevrijheid is belangrijk en de pas moet geen kosten of administratieve lasten veroorzaken. De Kindpas komt als beste uit de test. Het regionale declaratiefonds is vrij besteedbaar en daar wordt goed gebruik van gemaakt. Met een Kindpas worden niet meer minimagezinnen bereikt, maar er wordt weer een extra potje gecreëerd voor deze doelgroep die al afhankelijk is van allerlei potjes om een fatsoenlijk besteedbaar inkomen te vergaren. Het valt op dat er nog niet gesproken is met de mensen die eventueel gebruik gaan maken van de pas. Zij vraagt zich af of niet een beter idee is om het regionaal declaratiefonds te verhogen omdat dit een goed werkende regeling is. Er kan ook gekozen worden om de bestaande regelingen laagdrempeliger te maken of in lijn met de wens van mevrouw Hamann een speciale actie opzetten voor het Caribabad.

De heer Van der Geest kan zich grotendeel vinden in de bijdrage van mevrouw Pellikaan. Hij bedankt het college dat de raad wordt betrokken bij een uitvoerig onderzoek zonder daarbij meteen een richting helemaal uit te werken. De voorkeur van zijn fractie gaat uit naar het uitbreiden van de bestaande regelingen met de partners en het wegnemen van drempels in plaats van het invoeren van een lokale pas of regeling.

De heer Koçak spreekt zijn complimenten uit voor de aangeleverde gegevens. Zijn fractie vindt een Kindpas beter dan helemaal niets, omdat de middelen om allerlei passen toe te voegen ontbreken. Hij zou graag zien dat alle inwoners een pas krijgen, maar hij weet niet of dit financieel haalbaar is. Hij vraagt of de Kindpas als aanvulling gezien moet worden op de bestaande regelingen. De andere doelengroepen die binnen de grens van 130% vallen moeten niet vergeten worden. Hij roept op de communicatie te verbreden en te kijken naar extra mogelijkheden die andere gemeenten aanbieden.

De heer Tekir merkt op dat alle voorgestelde varianten voors en tegens hebben. Zijn fractie zou graag zien dat de doelgroep wordt uitgebreid naar de werkende armen omdat deze categorie het vaak zwaarder heeft dan de minima.

Mevrouw Hamann begrijpt dat D66 vindt dat de Gorcumpas niet voor alle Gorcummers hoeft te zijn.

De heer Tekir vervolgt dat hij voorstelt om niet alleen op de minima te focussen, maar de doelgroep uit te breiden met in ieder geval de werkende armen. Er zal een grens getrokken moeten worden om het betaalbaar te houden. Zijn fractie is per definitie niet voor generieke regelingen omdat daar geen gerichte acties mee gedaan kunnen worden. Zonder pas kunnen wellicht gerichte regelingen opgezet worden die passen bij de actualiteit (coronacrisis, energiecrisis). De Kindpas is een second best optie met nadrukkelijk de wens om deze uit te breiden gericht op deelname van kinderen aan sport- spel- en culturele activiteiten.

De heer Klein stelt voor Gorichempas te schrijven in plaats van Gorcumpas. Een dergelijke pas zou de toegankelijkheid makkelijker moeten maken en moeten bundelen.

Mevrouw Pellikaan verzoekt om nadere toelichting omdat deze pas naast het regionaal declaratiefonds komt.

De heer Klein vervolgt dat zijn fractie voor bundeling is en het hanteren van één systeem dat niet generiek is en mogelijkheden biedt om mensen te helpen.

Mevrouw Pellikaan informeert of de middelen toegevoegd zouden kunnen worden aan het regionaal declaratiefonds.

De heer Klein gelooft erin dat een pas de regeling breder kan maken, meerdere partijen en commerciële initiatieven sluiten zich aan. Hij ziet het ook voor zich dat deze pas aangeschaft kan worden. De stukken die nu voorliggen zijn gelijk aan de stukken die in maart van dit jaar voorlagen. Hij had verwacht dat er meer doorgerekend zou zijn.

Mevrouw Hamann merkt op dat het in beide gevallen om minimabeleid gaat en niet voor alle Gorcummers.

De heer Klein pleit voor zo breed mogelijk inzetbaar zonder het aanmerken van inwoners als minima of werkende arme. Hij hoort graag wanneer de doorrekening van de verschillende varianten verwacht mag worden.

De heer Tekir is van mening dat de gemeente niet zelf zo'n pas moet ontwikkelen omdat daar heel veel kosten mee gemoeid zijn. Het is beter om aan te sluiten bij bestaande infrastructuren. Hij informeert of geopteerd wordt voor aansluiten bij de Dordtpas.

De heer Klein wil eerst inzicht in de doorrekening, mogelijkheden en technische opties (wie wordt er bereikt, wie kan zich aansluiten) voordat hij zich daarover kan uitspreken.

De heer Tekir vervolgt dat bij de Dordtpas duidelijk is voor welke doelgroep deze is. Het gaat om het inkopen van een faciliteit die al bestaat en dat kost € 150.000 op jaarbasis.

De heer Klein benadrukt dat zijn fractie inzicht wil in wie kunnen er aansluiten en hoe ervoor gezorgd kan worden dat de kosten gedekt worden. Als het doel niet bereikt wordt, kan beter verdergegaan worden met het voorstel van mevrouw Pellikaan.

De heer Van der Geest heeft het overzicht op pagina 9 en 10 opgevat als inschatting van de kosten.

De heer De Pagter acht het niet verstandig om een pas te introduceren gezien de kosten. Zijn fractie vraagt zich af wat een inwoner van Gorinchem gaat merken van een pas. Voorts vraagt hij zich af of het geven van een korting goed is voor de middenstand of een culturele instelling. Stichting Leergeld heeft duidelijk uiteengezet hoe om te gaan met een pas. Een pas is waarschijnlijk nadeliger voor de doelgroep. Hij ziet liever dat de kosten voor de pas in subsidievorm gegeven worden. Het idee voor een Gorcumpas is goed, maar financieel niet uitvoerbaar.

De heer Andressen merkt op dat het stuk duidelijkheid heeft gegeven, geen pas is misschien wel de beste optie. Er moeten geen extra kosten gemaakt worden als blijkt dat hier eigenlijk geen behoefte aan is. De Meedoen regeling via Avres (voorheen het regionaal declaratiefonds) en de Stichting Leergeld zijn prima opties om de regels wat de versoepelen.

De heer Van Andel geeft aan dat er maar twee mogelijkheden overblijven: de Kindpas en het regionaal declaratiefonds. De Kindpas kost uitgaande van 700 kinderen in Gorinchem met gemiddeld € 70 per kind jaarlijks € 49.000. Hierbij komt € 30.000 aan kosten. Dat is geen goede verhouding.

De heer Koçak zegt dat Gorinchem landelijk gezien één van de gemeenten is met de beste minimaregelingen en daarom kan hij zich niet vinden in alles via het regionaal declaratiefonds. Wellicht moet nagedacht worden over het herzien van de minimaregelingen; een persoonlijk minimabudget en aanvullend een pas. Dit werkt prima in Dordrecht. Een pas moet meerwaarde hebben en daarmee moet het toegankelijker worden. Inwoners boven de grens van 130% kunnen de pas kopen en daarna gebruik maken van de kortingen.

Wethouder Molengraaf reageert dat de kosten inderdaad zijn aangegeven in het overzicht dat de heer Van der Geest noemde. Een aparte pas lijkt een goed idee, maar eigenlijk zijn de kosten voor de pas zo hoog dat het beter is om dit geld direct aan de doelgroep te besteden (minima, werkende armen of alle Gorcummers). Bijvoorbeeld als extraatje bij de opening van het nieuwe zwembad. In april heeft de raad een eerste reactie gegeven op de stukken als onderdeel van het ISV. Voor de sessie van vanavond is hetzelfde stuk nogmaals opgevoerd ter verduidelijking.

De heer Klein informeert of er met betrekking tot de kosten ook is gekeken naar wat eruit gehaald kan worden of waar bijdragen nodig zijn. De heer Koçak gaf al aan dat de pas gekocht kan worden door mensen die wel meer te besteden hebben. Voorts kan gekeken worden of bedrijven willen aansluiten bij de pas om klanten te werven.

Wethouder Molengraaf vervolgt dat dit alleen mogelijk is als aangesloten wordt bij een grotere stad. Het aanbod van Gorinchem is te klein om het kopen van de pas aantrekkelijk genoeg te maken. De Bliekenbon was te besteden bij winkels die voor de minima niet aantrekkelijk waren en daarom wordt aansluiting bij de Dordtpas als optie genoemd. Dit kost € 150.000 tot € 200.000 per jaar.

De heer Klein vervolgt dat wanneer de kosten niet gedrukt kunnen hierbij aansluiten weinig zin heeft.

De heer Andressen vreest dat wanneer wordt aangesloten bij een grotere stad met een veel groter aanbod het geld daar besteed wordt.

De heer Klein is het niet eens met deze aanname.

De heer Koçak merkt op dat Avres een Kindpas adviseert.

Wethouder Molengraaf verduidelijkt dat het aansluiten bij een bestaande pas over de technische kosten gaat, maar er moet ook een bedrag op de pas gezet worden. Dit kan deels afgedekt worden als inwoners deze pas aanschaffen. Op de Kindpas kunnen tegoeden gezet worden als aanvulling op de minimaregelingen. In het kader van het Meedoen fonds wordt met Avres gekeken welke minimaregelingen er zijn en of daar dan nog wat bij moet. De Kindpas is breder in te zetten, de infrastructuur is er al, maar ook daaraan zijn kosten verbonden. Er kan gedacht worden aan een speciale actie bij de opening van het zwembad of een extraatje bij het zomerfeest of het timmerdorp. Het is zonde om heel veel geld in de

techniek van een pas te stoppen. Het is wellicht ook mogelijk om per huishouden iets toe te voegen aan de afvalpas zodat breed van alle voorzieningen geprofiteerd kan worden. Bijkomend voordeel is dat de afvalpas dan positief ingezet wordt. De raad wordt gevraagd aan te geven welke mogelijkheden nader onderzocht moeten worden waarna het college met een verfijning terugkomt.

De heer Koçak kiest met de huidige kennis voor de Kindpas.

Mevrouw Hamann kiest voor een korting voor de hele stad, niet alleen voor de minima want er zijn al heel veel regelingen voor de minima. Zij voelt voor de suggestie om te kijken naar de afvalpas mede omdat deze adres gebonden is.

De heer Tekir vindt het jammer dat de optie van de afvalpas nog niet in de stukken is meegenomen. Voor zijn fractie staan de volgende dingen centraal: lage uitvoerkosten, de middelen zo veel mogelijk besteden aan de doelgroep, hoe minder generiek, hoe beter, de mogelijkheid bieden om de middelen flexibel in te zetten.

De heer Van der Geest stelt voor het zo simpel mogelijk te houden en daarom geen pas. Het idee van de afvalpas is sympathiek, maar hij weet niet of het handig is om deze opgave toe te voegen bij Waardlanden.

Mevrouw Pellikaan herhaalt haar oproep om uit te vragen waar mensen het meest bij gebaat zijn in plaats van dit zelf te bedenken ondanks de goede ideeën.

De heer Van Andel informeert aan welk budget wordt gedacht.

Wethouder Molengraaf reageert dat dit afhankelijk is van wat je ermee wilt. Korting geven aan kinderen voor het zwembad heeft een prijskaartje. Er worden voorbeelden voorgelegd met het budget dat daarvoor beschikbaar gesteld moet worden. Als alle fracties aangeven geen pas gaat zij nader bekijken hoe Gorcummers een aantal leuke dingen aangeboden kan worden.

De heer De Pagter benadrukt dat een pas financieel gezien niet realistisch is gezien de grootte van Gorinchem en stelt voor het geld op een verstandige manier te besteden.

De heer Koçak is het daar niet mee eens, in andere steden is dit haalbaar gebleken. Avres adviseert een Kindpas. Dit is het moment om ergens voor te kiezen.

De voorzitter concludeert dat gekeken wordt naar de gemene deler, geen pas is daarbij ook een optie. Het is aan de wethouder om met een goed voorstel te komen wat vervolgens besproken wordt in een volgende B&A sessie of in een raadsvergadering.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor de inbreng en sluit de vergadering.

Toezeggingen:
Er zijn geen toezeggingen gedaan.